

X jaosto**Osapuolet:****Himos-Infra Oy****Vesihuollon perusmaksun korotus****Lautakunnan ratkaisu**

Kuluttajariitalautakunta suosittaa, että elinkeinonharjoittaja luopuu perimästä kuluttajilta vuoden 2025 veden perusmaksua siltä osin, kuin maksunkorotus ylittää vuoteen 2024 verrattuna 150 euroa.

Asiaselostus Kuluttajalla on Himos-Infra Oy:n (elinkeinonharjoittaja)

kanssa vapaa-ajan kiinteistöä koskeva vesihuollon liittymis- ja käyttösopimus. Asiassa on kysymys elinkeinonharjoittajan veden perusmaksuun 1.1.2024 alkaen tekemien korotusten kohtuullisuudesta.

Hakijan vaatimukset perusteluineen

Kuluttajat pyytävät kuluttajariitalautakunnan kannanottoa siihen, kuinka suuri korotus veden perusmaksun osalta on oikeutettu. Elinkeinonharjoittaja on muuttanut taksojaan 1.1.2024 alkaen. Aiemmin perusmaksut ovat määräytyneet kulutuksen perusteella. Uusi perusmaksu on kerrosalaperusteinen ja laskutetaan kerran vuodessa. Esimerkiksi kuluttajien vapaa-ajan kiinteistön osalta, jossa veden kulutus on noin 11 kuutiometriä vuodessa, uusi kiinteä perusmaksu 328,70 euroa/vuosi on 2208,70 % suurempi verrattuna kulutusperusteiseen maksuun. Lisäksi kuluttajat asetetaan epätasa-arvoiseen asemaan rinnastamalla 1–149 neliömetrin vakituiset asunnot ja vapaa-ajan asunnot toisiinsa ja peritään niistä sama perusmaksu. Kyseessä on ns. perushyödyke, eikä kuluttajilla ole mitään mahdollisuutta kilpailuttaa tai vaihtaa palvelun tuottajaa. Kuluttajat vaativat, että veden perusmaksun osuus on jatkossakin liitännäinen kulutukseen tai muutoin kohtuullinen ja yleistä veden perusmaksun hintatasoa vastaava.

Elinkeinonharjoittajan vastaus perusteluineen

Elinkeinonharjoittaja kiistää kuluttajien vaatimukset.

Perusmaksulla katetaan vesilaitoksen kiinteitä, kulutuksesta riippumattomia kustannuksia. Siksi perusmaksu on muutettu kulutusperusteisesta maksusta kiinteäksi vuosimaksuksi. Vuonna 2023 elinkeinonharjoittajan kiinteät, kulutuksesta riippumattomat kustannukset ovat olleet 238.894,62 euroa ja perusmaksutuotto 171.759,10 euroa. Kulutuksen suuruudesta riippumatta vesilaitoksen on muun muassa ylläpidettävä vesihuoltoverkosto, jätevesi- ja paineenkorotuspumppaamot, ylavesisäiliö ja varauduttava enimmäiskapasiteetin mukaiseen käyttötilanteeseen. Perusmaksun rakenne perustuu vesilaitosyhdistyksen ohjeistukseen. Koska perusmaksun taksarakenteen muutoksella ei haettu, eikä sillä saada elinkeinonharjoittajalle lisätuloja, aiheuttaisi kuluttajan edellyttämä perusmaksun kohtuullistaminen elinkeinonharjoittajan perusmaksutuottojen vähenemistä aiempaan verrattuna. Vesihuoltolain mukaan maksujen tulee olla tasapuolisia. Esitettyä kohtuullistamista ei ole mahdollista tehdä vain yhden kiinteistön osalta, vaan se tulisi koskemaan useita kiinteistöjä, jolloin vaikutus perusmaksutuoton vähenemiseen olisi merkittävä. Nykyinen perusmaksutuotto ei kata kaikkia elinkeinonharjoittajan kulutuksesta

riippumattomia kustannuksia, eikä perusmaksutuotto voi tämän vuoksi pienentyä. Elinkeinonharjoittajan asiakkaista pääosa on vapaa-ajan kiinteistöjä, joten vapaa-ajan kiinteistöjen perusmaksun suuruuteen ei olisi ollut merkitystä sillä, että vakitukselle asutukselle olisi tehty perusmaksuun oma luokka.

Koska perusmaksun taksarakenteen muutoksesta aiheutunut korotus on vähän vettä kuluttaneiden kiinteistöjen osalta ollut merkittävä, päätti elinkeinonharjoittajan hallitus kokouksessaan 15.2.2024, että niiden kiinteistöjen osalta, joiden perusmaksu nousi vuoden 2023 kulutusperusteisesta laskutuksesta yli kaksinkertaiseksi, kohtuullistetaan vuoden 2024 perusmaksua 50 %:n alennuksella. Vuoden 2025 perusmaksu peritään kaikilta taksan mukaisesti.

Ratkaisun perustelut

Vesihuoltolain 18 §:n 1 momentin mukaan vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Lainkohdan 2 momentin mukaan maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.

Vesihuoltolain 19 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäroinnistä. Lainkohdan 2 momentin mukaan laitos voi lisäksi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Nämä maksut ovat eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.

Kuluttajariitalautakunta toteaa, että vesihuollon maksujen määrä on tärkeä osa vesihuoltosopimusta. Suuri kertakorotus maksuihin voi muuttaa sopimusta olennaisesti. Hinnanmuutoksen merkittävyyttä ei arvioida sen perusteella, paljonko hinnat tai maksut keskimäärin muuttuvat, vaan kysymys on muutoksen kokonaisarviointista yksittäisen sopimuksen osalta. Jos korotus on yksittäisen kuluttajan kohdalla kokonaisuutena arvioiden sekä rahamääräinen että prosentuaalinen suuruus huomioon ottaen merkittävä, kysymys voi olla olennaisesta muutoksesta sopimukseen.

Elinkeinonharjoittajan tiedotteen 6.11.2023 mukaan elinkeinonharjoittaja on päättänyt korottaa vesihuollon perusmaksuja 1.1.2024 lähtien siten, että alle 150 kerrosneliömetrin omakotitaloissa ja vapaa-ajan asunnoissa perusmaksu on yhteensä 328,99 euroa/vuosi. Vanha taksa on ollut vesimaksun osalta 1,23 euroa kuutiometriltä ja jätevesimaksu 1,41 euroa kuutiometriltä. Elinkeinonharjoittaja on sittemmin päättänyt, että niiden kiinteistöjen osalta, joiden perusmaksu nousi vuoden 2023 kulutusperusteisesta laskutuksesta yli kaksinkertaiseksi, peritään vuoden 2024 perusmaksu alennettuna 50 %:lla. Kuluttajien osalta perusmaksu on vuoden 2024 osalta ollut siten 164,50 euroa. Kuluttajien ilmoituksen mukaan, jota ei ole kiistetty, kuluttajien vuosittainen vedenkulutus on ollut noin 11 kuutiometriä, mitä vastaava perusmaksu vuoden 2023 taksalla on 29,04 euroa. Vesihuollon perusmaksun korotus vuositasona on näin laskettuna ollut 135,46 euroa.

Kuluttajariitalautakunnan täysistunto on ratkaisussaan D/590/39/2016 katsonut sähkön siirtohinnan korotuksen kohtuullisuutta koskevassa tapauksessa, että pääsääntöisesti 15 prosenttia tai sen alittava sähkön siirtohinnan vuosittainen korotus ei ole kuluttajan kannalta kohtuuton. Täysistunnon mukaan korotusta, joka nostaa sähkönsiirron kustannuksia 150 euroa tai vähemmän vuodessa, ei pääsääntöisesti voida pitää kuluttajan kannalta kohtuuttomana, vaikka korotus samalla ylittäisi 15 prosenttia.

Kuluttajariitalautakunta katsoo, että vaikka vesihuollon perusmaksun suhteellinen korotus vuodelle 2024 on ylittänyt 15 prosenttia, ei korotusta kuitenkaan voida pitää euromääräisesti kohtuuttomana. Lautakunta ei siten sovittele vuoden 2024 perusmaksun kohtuullistamista. Sen sijaan lautakunta pitää perusteltuna sovitella vuoden 2025 perusmaksua siltä osin, kuin sen korotus vuoteen 2024 verrattuna ylittää 150 euroa. Lautakunta suosittaa, että elinkeinonharjoittaja hyvittää kuluttajilta perittävää vuoden 2025 perusmaksua tämän mukaisesti.

Päätös oli yksimielinen.

puheenjohtaja

esittelijä